

Entre Franco i Terra Lliure

Durant quatre dècades una caravel·la va acompanyar el monument a Colom, fins que va acabar destruïda després de diversos atemptats

La reproducció de la caravel·la Santa Maria que estava atracada davant del monument a Colom.

L'Ajuntament de Barcelona reobrirà al juny

(<http://www.naciodigital.cat/noticia/53158/monument/cristofol/colom/tornara/obrir/portes/al/juny>)

el monument a Cristòfol Colom, tancat des de fa un any perquè uns turistes van quedar atrapats a l'interior de l'ascensor. Però, acompanyant al monument, fa anys que hi havia atracada al port una reproducció de la caravel·la Santa Maria que l'aventurer va utilitzar en els seu viatge cap al Nou Món. La reproducció va ser inaugurada pel general Franco el 6 d'octubre del 1952 i, des del primer moment, va tenir tant partidaris com detractors, que veien el vaixell com un símbol espanyolista. Al cap dels anys, va estar constantment al punt de mira de Terra Lliure. Fins que, l'any 1991, un còctel molotov la va deixar tan malmesa que els seus propietaris, la Diputació de Barcelona, van optar per retirar-la del port i enfonsar-la per sempre més. "La caravel·la era un símbol, i calia abatre'l", explica a **Nació Digital** l'autor dels dos primers atacs a l'embarcació, Miquel Casals.

Per bé que la justícia espanyola i la mitologia independentista atribueixen a Casals l'autoria dels quatre atemptats que va patir la caravel·la, ell puntualitza: "Jo vaig intentar-ho dues vegades, les dues primeres, el 1987, i les dues vegades vaig fallar. Finalment, algú va llançar-hi un còctel molotov i la nau va quedar molt malmesa. A la Diputació devien fer números i devien pensar que els costava massa, tant reparar-la com continuar pagant els agents de seguretat que la vigilaven. Se la van endur mar enllà i la van enfonsar."

Fos com fos, la caravel·la va acabar desapareixent del panorama visual barceloní. La Diputació de Barcelona va calcular que reparar la nau li costaria 200 milions de pessetes. Discretament, va decidir enfonsar-la en un indret indeterminat entre Arenys de Mar i Canet, on hi havia un cementiri de vaixells més o menys tolerat. El 2011, el submarinista Ramon Pujol va trobar-ne les restes enfonsades davant del far de Calella.

Un símbol

"Cada cop que venies a Barcelona, et trobaves la caravel·la, com un símbol de l'espanyolisme més ranci", explica Casals. I reconeix: "Va ser una cosa personal, com una obsessió." Des del seu punt de vista, Terra Lliure es limitava massa a atacar sucursals bancàries, "i la gent ja se'n burlava, dient-nos si ho fèiem perquè no ens havien donat un crèdit". "Calia un símbol perquè la gent entengués contra què anàvem", explica.

Per mirar d'enfonsar l'embarcació, Casals va fer tot un seguit de proves a l'estany de Banyoles. "Vaig agafar una bombona de Camping Gaz de 3 quilos. Li vaig treure el gas i la vaig omplir de cloratita, i la vaig tornar a tapar, amb el mateix tap de rosca. Llavors, vaig provar a l'estany si el material realment era impermeable", detalla.

Quan va comprovar que, efectivament, la cloratita continuava seca, va veure's capacitat per atacar la caravel·la de Colom. La nit del 13 de juny de 1987, es va capbussar a l'aigua des de l'espigó. "Sabia que estava vigilada, per això no hi vaig anar a peu", puntualitza. Amb l'artefacte dins l'aigua, va nedar fins al costat de l'embarcació, i va col·locar-lo dins d'una de les rodes que evitaven que xoqués amb el moll. Va encendre la metxa -una de lenta, per tenir temps de fugir, que anava empalmada amb una de ràpida- i se'n va tornar cap a l'espigó. D'allí, cap al cotxe i cap a Girona. "Però vaig arribar a casa, tota l'estona escoltant Catalunya Ràdio, i no havia petat. Per tant, vaig tornar cap a Barcelona, vaig tornar a entrar a l'aigua, vaig tornar a encendre la metxa i me'n

vaig tornar a anar, però va fallar un altre cop", explica. Des de Girona, va trucar a un company seu perquè dissimuladament s'acostés per terra a la caravel·la, donés una puntada de peu al pneumàtic i fes caure la bombona de Camping Gaz al mar. Però els vigilants el van detectar i el van atrapar. Tot i que el seu company el va acabar delatant, la cosa va acabar quedant en un no-res.

"Al cap d'uns mesos, el 27 de desembre, vaig decidir tornar-hi. Però ja m'esperaven, em van enfocar amb les llanternes i hi van haver trets i tot! Encara no sé com, vaig deixar el petard i vaig sortir tot conill cap al monument a Colom! I vaig estar tres hores amagat sota d'un cotxe! Amb un fred que feia!", explica. "Finalment, vaig desistir." Passats els anys, el 1992, el jutge Baltasar Garzón l'acabaria detenint, acusant-lo dels fets del 1987.

"Ha sortit de collons"

"M'ha marcat de per vida, però m'ho vaig passar més bé que anant a la discoteca", se sincera Casals. Des del seu punt de vista, el fet que la Diputació de Barcelona acabés decidint d'enfonsar la caravel·la perquè els sortia molt cara, és una metàfora de la situació actual. "Per què ara la independència convé? Perquè la gent veu que ens costa massa ser espanyols. Quan tens 20 anys, et penses que les masses, empenyades per no saps ben bé què, s'alçaran i faran la revolució, però no. A la gent el que no li agrada és pagar, i les colònies, en èpoques de crisi, són exprimides. Si aquí hi hagués bonança econòmica, l'independentisme seria tan testimonial com ho és l'esperanto", raona.

"Per tant, s'ha d'aprofitar aquest moment. Ni quan em fotia un porro als 20 anys em pensava que podíem arribar aquí! Als 20 anys, semblaves boig, quan parlaves d'independència! I estic molt content de veure que som aquí. Als anys 80 vaig ser actor, i ara em toca ser espectador, perquè ja tenim un president que diu el mateix que nosaltres. És qüestió de temps: un any, dos, o el que siguin. Però això és com quan un matrimoni es trenca, que és qüestió de temps que es divorciï", raona convençut.

Ara bé, és conscient que tot el procés d'independència s'ha de fer amb seriositat, pagant les nòmines a final de mes. "La gent vol la independència sense pagar ni un euro. Per això, és molt important que s'encengui la llum, que es paguin les nòmines... Perquè, si no, la gent que tant crida, demanarà que vingui el PP i que posi ordre! Amb això hi hem de comptar", assegura, apel·lant a la responsabilitat d'ERC a l'hora de donar suport a Mas.

De l'MDT a CDC

De fet, el periple vital de Casals és representatiu d'una part de l'independentisme del país. Originàriament va militar al Moviment de Defensa de la Terra (MDT), va participar en accions de propaganda armada com els atacs a la caravel·la, va desentendre-se'n poc després i va passar a militar a ERC, però se'n va acabar desil·lusionant. Després d'uns anys apartat de la política, va notar una alenada d'aire fresc en les propostes de Joan Carretero, i es va apuntar a Reagrupament, i ara s'ha fet militant de Convergència.

"Jo sóc de dretes, de bona família de Girona. Jo anava contra natura: jo, amb la ultra-esquerra! Ara m'he fet de CDC. Vaig decidir marxar de Reagrupament quan CDC ha passat a dir el mateix que deia en Carretero. No és un tema de qui és més guapo, sinó de qui vol tirar endavant la teva il·lusió, el teu projecte polític. Carretero va fer feina molt bona, però ara ser a Reagrupament és com ser membre d'un esbart", exposa convençut.

"Duríssim, ser independentista"

Vint anys després de la desaparició de la caravel·la del port de Barcelona, l'independentisme ha progressat a bastament i ha impregnat àmplies capes de la societat catalana. Però, llavors, no era així. "Abans era una cosa duríssima, ser independentista. Patíem una persecució que riu-te'n ara de la que pateixen els homosexuals! I més en una ciutat petita com Girona. El dia que siguem independents, tothom dirà que va treballar molt, i sabem que no és així, però tant ens fa. De la Guerra Civil ençà, hi ha hagut tot de gent que ha anat sumant, és un castell que tothom ha anat construït pedra a pedra. La cosa ha sortit de collons", es vanta.

Notícia de 'La Vanguardia' en què s'informava de la detenció de Casals, el 1992.

Joan Carretero i Miquel Casals, en un acte del 2010. Foto: Reagrupament.